

Sygn. akt II AKzw 1562/22

POSTANOWIENIE

Dnia 1 lutego 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: SSO Robert Pelewicz (del.)

Protokolant: Małgorzata Orłowska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Regionalnej w Krakowie Agnieszki Stanek

po rozpoznaniu w sprawie

J. G., s. J.

skazanego z art. 207 § 1 k.k. i inne

zażalenia wniesionego przez obrońcę skazanego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 9 grudnia 2022 roku, sygn. akt III Kow 1043/22

o odmowie udzielenia przerwy w wykonywaniu kary

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. i art. 634 k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.w. oraz art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (Dz.U. z 2022 r. poz. 1184, 1268)

postanawia

1. utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie;
2. zwolnić skazanego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa wydatków za postępowanie odwoławcze;
3. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. J. z Kancelarii Adwokackiej w K. kwotę 442,80 zł (czteryście czterdzieści dwa złote i 80/100) w tym VAT, tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym;
4. nie uwzględnić wniosku adw. L. M. o przyznanie mu wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

J. G. aktualnie pozostała do wykonania kara łączna 2 lat i 9 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczona wobec niego wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Brzesku z dnia 4 maja 2022 roku (sygn. akt II K 677/21), utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 29 września 2022 roku (sygn. akt II Ka 294/22). Przewidywany koniec wykonywania przez skazanego tej kary przypada na dzień 24 października 2024 r.

Dnia 11 lipca 2022 r. skazany złożył wniosek o udzielenie mu przerwy w wykonywaniu kary pozbawienia wolności. W uzasadnieniu powołał się na liczne dolegliwości zdrowotne – złamanie kości czaszki i twarzoczaszki, złamanie dna lewego oczodołu, ślepotę lewego oka, złamanie dwóch kręgów kręgosłupa, nowotwór nadnercza, nadciśnienie tętnicze, zanik korowo-podkorowy mózgu, przewlekły pourazowy ból głowy, choroba niedokrwienna serca, przewlekłe

zapalenie błony śluzowej żołądka i dwunastnicy, zylaki kończyn dolnych, choroby kręgosłupa i płuc, bóle głowy, mdłości, duszności, utraty przytomności, astmę, problemy z oddawaniem moczu – podnosząc, że w zakładzie karnym nie ma zapewnionej odpowiedniej opieki lekarskiej. Wnioskowi temu sprzeciwił się prokurator.

Sąd Okręgowy w Tarnowie postanowieniem z dnia 9 grudnia 2022 roku, sygn. akt III Kow 1043/22, odmówił udzielenia skazanemu przerwy w wykonywaniu kary pozbawienia wolności. Uzasadniając swoje rozstrzygnięcie podniósł, że stan zdrowia skazanego jest na bieżąco monitorowany przez służbę zdrowia zakładu karnego, wskazał także, że nie zgodził się on na leczenie nowotworu w warunkach więziennych, a poprzednią przerwę w karze wykorzystywał niezgodnie z jej celem, popełniając w jej okresie kolejne przestępstwa. Zaznaczył również, że nawet w razie hipotetycznego udzielenia mu przerwy w wykonywaniu kary i tak nie mógłby on opuścić zakładu karnego, a to z tego względu, iż jest wobec niego stosowany (w innej sprawie) środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania.

Na to postanowienie obrońca skazanego wniósł zażalenie, w którym zarzucił mu obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie obrazę art. 153 k.k.w. i art. 150 k.k.w. polegającą na bezzasadnym przyjęciu, że w obecnym stanie zdrowia skazany nie zasługuje na udzielenie mu przerwy w wykonywaniu kary pozbawienia wolności, w sytuacji, gdy stan jego zdrowia jest katastrofalny.

Na tej podstawie obrońca skazanego wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez udzielenie skazanemu przerwy w wykonywaniu kary pozbawienia wolności, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. Wniósł także o przyznanie obrońcy kosztów pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym podnosząc, że nie zostały one uiszczone w żadnej części.

Sąd Apelacyjny stwierdził, co następuje:

Zażalenie obrońcy skazanego nie zasługuje na uwzględnienie, a wobec braku innych przesłanek odwoławczych podlegających uwzględnieniu z urzędu, zainicjowana przez obrońcę skazanego kontrola instancyjna, nie mogła prowadzić do wzruszenia zakwestionowanego rozstrzygnięcia.

W pierwszej kolejności wskazać trzeba, że obecnie nie ma podstaw do dopuszczenia w sprawie dowodu z opinii biegłego lekarza, która jest potrzebna, gdy sąd poweźmie wątpliwość wymagającą rozstrzygnięcia w oparciu o wiedzę specjalną. W przedmiotowej sprawie wątpliwości takie nie zaistniały, a Sąd Okręgowy zwrócił się do Zakładu Karnego w T. o wydanie opinii o stanie zdrowia osoby pozbawionej wolności. W otrzymanych opiniach pisemnych wskazano, że skazany może być leczony w jednostce penitencjarnej, a dolegliwości zgłaszane przez skazanego więziennej ochronie zdrowia i potwierdzone w procesie diagnostycznym są leczone (k.13). Przypomnieć trzeba także skarżącemu w odpowiedzi na zarzuty zażalenia, iż skierowania na badania wydaje lekarz pod którego opieką znajduje się skazany, i decyzja w tym zakresie leży wyłącznie w jego kompetencji, a sąd nie jest uprawniony w nią ingerować. Przedłożone opinie o stanie zdrowia osoby pozbawionej wolności uznać należy za pełne i rzetelne (k. 13 i 25). Przypomnieć należy, że stosownie do treści § 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 czerwca 2012 roku w sprawie udzielania świadczeń zdrowotnych przez podmioty lecznicze dla osób pozbawionych wolności, opinię o stanie zdrowia osoby pozbawionej wolności sporządza lekarz podmiotu leczniczego. Jeśli nie ma podstaw do kwestionowania rzetelności takiej opinii albo potrzeby dokładniejszego zbadania stanu zdrowia skazanego poprzez opinię biegłego odpowiedniej specjalności, to zaświadczenie takie jest wystarczające, by ocenić stan zdrowia skazanego.

Jak wielokrotnie wskazywał tutejszy Sąd Apelacyjny, nie jest powinnością sądu wykazywać specjalnymi badaniami bezpodstawność każdej wątpliwości co do stanu zdrowia skazanych na pozbawienie wolności, jaka zostanie zgłoszona. Opinia taka będzie potrzebna, gdy sąd poweźmie wątpliwość wymagającą rozstrzygnięcia w oparciu o wiedzę specjalną. W świetle powyższych okoliczności Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw, aby kwestionować wiarygodność i prawidłowość przedstawionych opinii Zakładu Karnego w T. o stanie zdrowia skazanego J. G.. Podkreślenia wymaga w powyższym kontekście, iż wniosek dowodowy obrońcy skazanego nie zawiera żadnych nowych okoliczności, co do stanu zdrowia skazanego skoro dane wskazane w tymże wniosku dotyczące stanu zdrowia J. G. są datowane na 2021

rok, a obie opinie z Zakładu Karnego w T. odnoszą się do stanu zdrowia skazanego na daty 26.08.2022 r. (k.13) i 18.10.2022 r. (k. 25).

W tym miejscu należy w sposób zwięzły przypomnieć stan prawny, w zakresie zasad sprawowania opieki zdrowotnej nad skazanymi i możliwości udzielenia przerwy w karze, z przyczyn zdrowotnych. Przerwy w karze ze względów zdrowotnych można udzielić wówczas – i tylko wówczas – gdy ciężka choroba uniemożliwia wykonywanie kary w warunkach izolacji (włączając hospitalizację w wyspecjalizowanych jednostkach więziennej służby zdrowia), tj. w sytuacji, gdy przebywanie w nich zagraża życiu i zdrowiu skazanego – a to na zasadzie art. 153 § 1 k.k.w. w zw. z art. 150 § 1 k.k.w. Ewentualnie można w kontekście zdrowotnym rozważać fakultatywne – a zatem nienastępujące obligatoryjnie – udzielenie przerwy w karze, na zasadzie art. 153 § 2 k.k.w., w sytuacji gdy co prawda skazany może przebywać w warunkach izolacyjnych, ale wiąże się to z realnym dyskomfortem, który może być usunięty przez zabieg medyczny, którego wykonanie w warunkach wolnościowych będzie mógł sobie skazany zapewnić szybciej, niż możliwość jego dokonania w warunkach więziennej (publicznej) opieki zdrowotnej. W takiej sytuacji spełnione muszą być jednak dodatkowe przesłanki do przerwania wykonywania kary – przede wszystkim skazany musi gwarantować przestrzeganie porządku prawnego i powrót z przerwy.

Z kolei organem właściwym do oceny i monitorowania stanu zdrowia osadzonych, jest personel medyczny jednostek penitencjarnych, zaś skazanemu nie przysługuje możliwość dowolnego wyboru lekarza prowadzącego (art. 115 § 1, § 1a i § 4 k.k.w.). W ramach opieki medycznej nad osadzonymi personel ten, stosownie do zaistniałej konieczności, współpracuje z publicznymi jednostkami ochrony zdrowia (art. 115 § 1, 1a i 4 k.k.w.) – w tym również przez zapewnienie badań i konsultacji specjalistycznych.

Zalegające w aktach sprawy opinie o stanie zdrowia skazanego, wskazują na brak przeciwwskazań do jego dalszego izolowania w ramach wykonywanej kary pozbawienia wolności i skazany nadal może być leczony w warunkach penitencjarnej służby zdrowia (k. 13 i 25). Wbrew więc subiektywnym i nakierowanym na uzyskanie zwolnienia z zakładu karnego wywodom skazanego i jego obrońcy – Sąd Apelacyjny ocenił stanowisko Sądu Okręgowego w tej kwestii za prawidłowe.

Aktualny stan zdrowia skazanego nie stanowi dla jego życia i zdrowia bezpośredniego zagrożenia, a zatem nie materializują się okoliczności obligatoryjnie skutkujące udzieleniem przerwy w karze. Oczywiście – stan zdrowia skazanego może się pogarszać – ale sytuacja ta nie jest związana z pobytem w zakładzie karnym, a z postępami chorób u niego zdiagnozowanych, a przede wszystkim odmową skazanego wykonania zabiegu operacyjnego polegającego na laparoskopowym wycięciu nadnercza lewego (k.13). Te byłyby co najmniej takie same w warunkach wolnościowych, przy czym wbrew stanowisku skazanego i jego obrońcy można zasadnie przypuszczać, że zważywszy na modus vivendi skazanego oraz niedostatki funkcjonowania tzw. wolnościowej opieki zdrowotnej, że w izolacji więziennej może mieć on nawet lepszy dostęp do specjalistycznego leczenia (w tym rehabilitacyjnego) i opieki. W warunkach zakładu karnego skazany jest rehabilitowany i leczony, a do czynności tych nie sposób obiektywnie mieć istotnych zastrzeżeń. Nie zachodziły więc okoliczności, o których mowa w art. 153 § 1 k.k.w.

W konsekwencji skazany nie wykazał aby udzielenie mu przerwy było celowe – a w szczególności ażeby umożliwiło mu ono podjęcie takiego leczenia, którego w zakładzie karnym nie może otrzymać – a które spowodowałyby realne spowolnienie postępów choroby (zmniejszenie tempa pogarszania zdrowia, w stosunku do warunków więziennych). Przeciwnie – skazany wydaje się nie mieć realnych planów swego leczenia w warunkach wolnościowych, a zmierza jedynie do uzyskania zwolnienia z wykonywania kary. Nie zachodziły więc okoliczności, o których statuuje art. 153 § 1 k.k.w.

W tej sytuacji, nawet gdyby uznać (co jawi się jako realne), że schorzenie skazanego powoduje dodatkowe dolegliwości związane z przebywaniem w izolacji penitencjarnej, to nie jest ono wywołane, ani tym bardziej zaostrzone warunkami więziennymi. Zakłady karne obecnie przystosowane są do wykonywania kar także wobec takich osób, ze schorzeniami nawet bardziej zaawansowanymi. Nie można zatem mówić o zaistnieniu innych względów humanitarnych, które uzasadniałyby ewentualną fakultatywną przerwę w karze w oparciu o art. 153 § 2 k.w.w. Podkreślić należy, że podstawą

udzielenia przerwy w odbywaniu kary pozbawienia wolności z uwagi na stan zdrowia nie może być chęć podjęcia leczenia w warunkach wolnościowych mimo, że może być ono kontynuowane w jednostce penitencjarnej. Odbywanie kary pozbawienia wolności nierozzerwalnie łączy się ograniczeniami, do których należy także brak możliwości swobodnego wyboru lekarza.

W tej sytuacji podzielić należało w pełni wyrażone w zaskarżonym postanowieniu zapatrywanie prowadzące do wniosku, że obecnie brak jest przesłanek uzasadniających udzielenie skazanemu J. G. przerwy w odbywaniu kary pozbawienia wolności.

Mając powyższe na uwadze, utrzymano zaskarżone postanowienie w mocy, o czym orzeczono w sentencji postanowienia w oparciu o wskazany tamże przepis.

Ponieważ skazany nie pracuje zarobkowo, co uniemożliwia mu uzyskiwanie dochodów, Sąd Apelacyjny uznał, iż uiszczenie przez niego wydatków związanych z postępowaniem odwoławczym byłoby zbyt uciążliwe. Dlatego też, na zasadzie art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.w. zwolnił go od ich zapłaty. Przy czym rozstrzygnięcie o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym przed Sądem Apelacyjnym uzasadnia treść § 13 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800 z dnia 2015.11.05., ze zm.).